

วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม

นางสาวอภิรดี ภูภิรมย์

หน้า 8 1/2 ก.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1346-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 199CS441

- 7 ก.ค. 2547

RHETORIC IN THAI POPULAR SONGS

Miss Apiradee Poopirom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts
Faculty of Communication Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-13-1346-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม

โดย

นางสาวอภิรดี ภูภิรมย์

สาขาวิชา

วาทวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ปิลาพันธ์โอวาท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

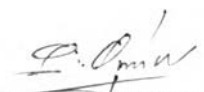

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ปิลาพันธ์โอวาท)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร ฟานิช)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิรัช อยู่ถาวร)

อภิรดี ภูภิรมย์ : วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม.(RHETORIC IN THAI POPULAR SONGS)

อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท, จำนวนหน้า 152 หน้า ISBN 974-13-1346-2

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาลักษณะทางวาทศิลป์ของเพลงไทยสมัยนิยม โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ การวิเคราะห์เพลงที่มีวาทศิลป์ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ฟัง จำนวน 114 เพลง

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ 5 ประการของวาทศาสตร์ (5 Canons) เป็นกรอบหลักในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. การคิดค้นเนื้อหา ประกอบด้วยแนวคิดในการคิดเนื้อหาเพลง ประเภทของความคิดหลักในเพลง และ ระบบเหตุผลในเพลง 2. การจัดเรียบเรียงสาร ประกอบด้วยรูปแบบการเล่าเรื่อง ลักษณะการสัมผัสคำ การแบ่งท่อนทำนอง การซ้ำท่อนสร้อย 3.ลีลาการใช้ภาษา ประกอบด้วย การใช้โครงสร้างแบบขนาน ,การซ้ำคำ , การเปรียบเทียบและการใช้สัญลักษณ์ที่น่าสนใจ , การสร้างให้คำหรือประโยคเด่นของเพลงให้เป็นที่จดจำโดยการซ้ำ , การใช้ข้อความขัดแย้ง และ วิทภาวะ 4. การส่งสาร ประกอบด้วย การใช้เสียงอย่างมีความหมาย เช่น การเลือกเน้นเสียงร้อง หรือ เลือกใช้เครื่องดนตรีเพื่อสร้างอารมณ์ที่ต้องการให้กับเพลง

ในส่วนของการประกอบสร้างนั้น ผู้วิจัยได้ใช้มุมมองแบบระบบ ซึ่งเน้นถึงว่า องค์รวมเป็นมากกว่าผลบวกของส่วนประกอบแต่ละส่วนมาอธิบายเพลง ซึ่งไม่ใช่มีเพียงเนื้อเพลง ทำนอง และ ดนตรีเท่านั้น แต่ปัจจัยที่จะทำให้เพลงนั้นน่าประทับใจหรือไม่ยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของเนื้อร้องกับทำนอง เนื้อร้องกับดนตรี ทำนองกับดนตรี และความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ส่วนอีกด้วย

ภาควิชา วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง	ลายมือชื่อนิสิต <i>อภิรดี ภูภิรมย์</i>
สาขา วาทวิทยา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา <i>อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท</i>
ปีการศึกษา 2543	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4285145728 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEYWORD : RHETORIC / THAI POPULAR SONGS / 5 CANONS/MUSIC

APIRADEE POOPIROM : RHETORIC IN THAI POPULAR SONGS.

THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.ORAWAN PILUNOWAD. Ph.D, 152 PP.

ISBN 974-13-1346-2

This research discussed rhetoric in Thai popular songs by interviewing the famous song composers and vocalist instructors and analysing the most 114 impressive songs selected by the listeners

The researcher divided rhetoric in songs into 4 categories using 4 of the 5 canons as the methodology : 1. invention which comprised content invention , types of themes and reasoning system; 2. disposition which referred to types of narrative, forms of poem, numbers of song's melody and numbers of hooks repeated; 3. style which covered parallel structures ,repeated words,simile and symbolic using ,antithesis and song climax; 4. delivery which was vocal and music expression.

The song 's construction was explained by systems perspectives which emphasised that the whole system was more than the sum of the contributions of each individual part , Thus, songs would be determined as impressive not by words , melody or music arrangement individually , but also by the relation of each part to one another.

Department Speech Communication

Student's signature

Apiradee Poopiron

Field of study Speech Communication

Advisor's signature

Orawan Pilunowad

Academic year 2000

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการสดงทุกท่านที่ได้สร้างพื้นฐานทางวิชาการให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ ปิณฑน์โอวาท อาจารย์ที่ปรึกษา ในความกรุณาต่างๆที่มีต่อผู้วิจัยเป็นอันมาก และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อันได้แก่ รองศาสตราจารย์ถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์, รองศาสตราจารย์อวยพร พานิช และอาจารย์วิรัช อยู่ถาวร ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณ พลตรีพิชัย และคุณพรทิพย์ ภูภิรมย์ คุณพ่อคุณแม่ของผู้วิจัย ในช่วยเหลือและความกรุณาต่างๆตลอดมา ขอบคุณอาจารย์ดนตรีและรุ่นพี่ทุกท่านที่ให้ความรู้ทางดนตรี ขอบคุณพี่หมู สมภพ พึ่งปรีดาและ พี่เจียบ ดวงใจ อมาตยกุล สำหรับคำปรึกษาต่างๆ ขอบคุณอาจารย์ดุษฎี พนมยงค์, อาจารย์จรัส เศรษฐภรณ์,ครูโรจน์ รุ่งโรจน์ ดุลลาพันธ์, พี่บอย โกสิยพงษ์, พี่ดี้ นิตยพงษ์, พี่บิง สุทธิพงษ์, พี่โจ๊ะ Zoolala, พี่น้ำ นุสรี ที่กรุณาให้สัมภาษณ์

ขอบคุณ CU Band ที่ทำให้มีวันนี้ ขอบคุณพี่น้องและผองเพื่อนปริญญาโทชาววาทวิทยาทุกคน, ขอบคุณเพื่อนๆ The Up Light Band, เพื่อนๆ พี่ๆ Naivesong.com, โต๊ะเฉลิมไทย, Nitipong.com, Thaimung.net, bookcyber.com ขอบคุณพี่ๆ น้องๆ KPN Music Academy , เพื่อนๆ ร.ร.ดนตรีสยามรามอินทรา และ เพื่อนๆ ร.ร.ดนตรีเมษวัต ลาดพร้าว

ขอบคุณน้องนัท น้องสาวตัวน้อย ขอบคุณ อ.กอล์ฟ, เอ๊ะ SP, พี่เล็ก SP, อุ๊อ๊อบ, พี่ศาโผล่า, พี่แดง Djinx, พี่สมใจ, พี่คิด, พี่ฝน Zerox , พี่สุชาติ น้องไต่ตฯ ในความช่วยเหลือต่างๆ

ขอบคุณแบงค์ที่เป็นแรงบันดาลใจ ขอบคุณปลาทองสำหรับสิ่งดีๆทุกอย่าง ขอบคุณพัช และอังในความห่วงใยเสมอๆ ขอบคุณพี่เงินที่อยู่เคียงข้างตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆทุกคน ที่มีส่วนช่วยในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ยังไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ และท้ายที่สุด ขอบคุณนักแต่งเพลง, นักร้อง นักดนตรี และ ผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่สร้างสรรค์โลกนี้ให้มีเสียงเพลง

อภิรดี ภูภิรมย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาที่วิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักเกณฑ์ทั้ง 5 ของวาทศาสตร์.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งลีลาการใช้ภาษา.....	9
หลักของอริสโตเติล.....	10
ชนิดของโวหารลักษณะ.....	11
มุมมองแบบระบบ.....	15
โครงสร้างและการแบ่งท่อนเพลง.....	16
กฎแจเสียง.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	22
วิธีการวิจัย.....	22
กรอบในการวิเคราะห์วาทศิลป์ในเพลง.....	22
แหล่งข้อมูล.....	23

กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม.....	23
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	24
ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	24
4. ผลการวิจัย.....	25
ส่วนที่ 1 แนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ.....	25
การคิดค้นเนื้อหา.....	25
การจัดเรียงเรียงสาร.....	32
ลีลาการใช้ภาษา.....	33
การส่งสาร.....	36
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จากเพลง.....	41
ตารางรายชื่อเพลงที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การคิดค้นเนื้อหา.....	61
การจัดเรียงเรียงสาร.....	82
ลีลาการใช้ภาษา.....	120
การส่งสาร.....	136
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	139
สรุปผลการวิจัย.....	139
มุมมองอื่นๆที่น่าสนใจ.....	145
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	149
รายการอ้างอิง.....	150
ภาคผนวก : เนื้อเพลงที่ใช้ในการวิจัย.....	152
ประวัติผู้วิจัย.....	153